

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 450/2022-44

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 18 Er 232/2003-36 z 26. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou prijatou ústavným súdom na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 450/2022 zo 17. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie sa pred Okresným súdom Michalovce (ďalej len „okresný súd“) viedlo exekučné konanie, v ktorom bol sťažovateľ poverený výkonom exekúcie. Predmetom exekučného konania bolo vymoženie pohľadávky s príslušenstvom, ktorú povinný nezaplatil napriek tomu, že mu túto

povinnosť ukladá rozhodnutie o priestupku vydané oprávneným 13. mája 2000, ktoré sa stalo vykonateľným 13. januára 2001. Sťažovateľ 17. februára 2020 vydal upovedomenie o zastavení exekúcie a výzvu oprávnenému na úhradu trov starej exekúcie, a to z dôvodu, že boli naplnené podmienky na takýto postup podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“).

3. Proti upovedomeniu sťažovateľa o zastavení exekúcie podal oprávnený námietky, o ktorých rozhodol okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 15. októbra 2021 tak, že im vyhovel a zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Konštatoval, že v okolnostiach posudzovanej veci došlo k preklúzii pohľadávky priznanej exekučným titulom skôr, ako začala plynúť rozhodná doba podľa § 3 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z., preto sťažovateľ nebol oprávnený vydať upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Uvedená procesná situácia odôvodňovala podľa jeho názoru potrebu aplikácie § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, podľa ktorého exekúciu súd zastaví, ak po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané. Keďže exekúcia mala byť už dávno zastavená, nebolo ju možné zastaviť podľa zákona č. 233/2019 Z. z. a celú procesnú situáciu možno podľa neho vyriešiť len tak, že upovedomenie sťažovateľa o zastavení exekúcie sa zruší a exekúcia sa následne zastaví uznesením súdu podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku.

4. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú sudca okresného súdu napadnutým uznesením z 26. apríla 2022 zamietol, stotožniac sa s názorom vyjadreným v uznesení vyššieho súdneho úradníka.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že okresný súd sa odklonil od cieľa a účelu sledovaného zákonom č. 233/2019 Z. z., ktorého ambíciou je zavedenie osobitného procesného mechanizmu zastavenia tzv. starých (nemajetných) exekúcií priamo zo zákona, pričom technické otázky súvisiace s ukončením exekučných konaní sú zverené súdnemu exekútorovi. Prax iných súdov je pritom presne opačná ako v prípade označeného súdu. Súd sťažovateľovi vracajú akékoľvek podnety na zastavenie exekúcie z dôvodu preklúzie exekučného titulu podané pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. práve pre účely vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Návrh oprávneného na začatie exekúcie bol vinou oprávneného jednoznačne a nepochybne podaný tesne pred uplynutím prekluzívnej lehoty, čo však sťažovateľ žiadnym spôsobom nemohol a nevedel ovplyvniť. Sťažovateľ riadne vydal upovedomenie o začatí exekúcie. Pred vydaním upovedomenia o začatí exekúcie, ako aj potom vykonával úkony smerujúce k zisteniu majetku povinného a k vymoženiu dlžnej sumy. Je neakceptovateľné, aby následky nedbalého konania oprávneného spôsobili, že sťažovateľovi nebude priznaná náhrada trov exekúcie. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia a nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, pretože súd formálne zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie, čo nevyvoláva právne účinky, keďže k zastaveniu exekúcie nedošlo vydaním upovedomenia o zastavení starej exekúcie sťažovateľom, ale *ex lege* účinnosťou samotného zákona č. 233/2019 Z. z. Okresný súd „oživil“ zo zákona zastavené konanie, aby o jeho zastavení z iného dôvodu rozhodol uznesením. Preklúzia vymáhaného práva môže byť len podkladom na zastavenie exekučného konania, ktoré prebieha. Keďže do 1. januára 2020 nedošlo k zastaveniu exekúcie podľa Exekučného poriadku a ani súd o návrhu na zastavenie

žiadneho z účastníkov exekučného konania nerozhodoval, tak sa exekúcia zo zákona zastavila k 1. januáru 2020 a nijaký iný výklad práva podľa názoru sťažovateľa nie je ústavný. Sťažovateľ teda zákonne vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie a okresný súd ho nezákonne zrušil. Sťažovateľ podotýka, že prípadná preklúzia vymáhaného nároku oprávneného nespôsobuje preklúziu nároku exekútora na trovy exekúcie. Upovedomenie o zastavení exekúcie bolo zrušené ako celok, teda aj v časti paušálnych trov starej exekúcie, kde súdny exekútor vystupuje ako účastník konania a ktoré je povinný znášať oprávnený v exekúcii. Stratou nároku na paušálne trovy starej exekúcie došlo podľa názoru sťažovateľa k neústavnému zásahu do jeho vlastníckeho práva. Zvolený výklad a aplikáciu ustanovení Exekučného poriadku a zákona č. 233/2019 Z. z. považuje za rozporné s jeho právom na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 9. septembra 2022 chronologicky opísal priebeh exekučného konania a dodal, že uznesením z 12. júla 2022 bola exekúcia právoplatne zastavená a sťažovateľovi neboli priznané trovy exekúcie. Nadväzne poukázal na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu v obdobných veciach (napr. III. ÚS 219/2022, IV. ÚS 196/2022 a pod.).

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

7. Zúčastnená osoba, ktorou bolo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, nevyužila svoje právo vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti.

III.3. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ replikou doručenou 5. októbra 2022 reagoval na vyjadrenie okresného súdu, v ktorej zotrval na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti. Zároveň vyjadril názor, že vyjadrenie okresného súdu nereflektovalo na podstatu jeho ústavnej sťažnosti, a poukázal na to, že ústavný súd obdobné ústavné sťažnosti prijíma na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 207/2022, II. ÚS 283/2022 a iné). K argumentu okresného súdu, že medzičasom došlo k zastaveniu exekúcie uznesením z 12. júla 2022, sťažovateľ uviedol, že i toto rozhodnutie 22. septembra 2022 napadol ústavnou sťažnosťou.

III.4. K ústnemu pojednávaniu:

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd napadnutým uznesením neprípustným spôsobom a na základe ústavne neakceptovateľných právnych záverov zasiahol do jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Zároveň v dôsledku toho malo dôjsť aj do ústavne neudržateľného zásahu do jeho práv majetkovej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

11. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

12. V posudzovanej veci sa sporným stala aplikácia správneho právneho predpisu pri existencii dôvodov na zastavenie exekúcie, keď na jednej strane sťažovateľ argumentuje v prospech použitia osobitného zákona č. 233/2019 Z. z. a na druhej strane okresný súd založil napadnuté uznesenie na potrebe v budúcnosti vydať rozhodnutie o zastavení exekúcie podľa Exekučného poriadku. Vyriešenie tohto problému nadobúda podľa názoru sťažovateľa ústavný rozmer, pretože od odpovede na túto otázku je priamo závislý právny režim náhrady trov exekúcie, v súvislosti s ktorým namieta porušenie svojich práv.

13. Pre posúdenie ústavnej sťažnosti je potrebné v prvom rade poukázať na zmysel a účel prijatia zákona č. 233/2019 Z. z., ktorým bolo riešiť neúnosnú situáciu na exekučných súdoch, kde sa v státisícoch exekučných konaní dlhodobo neúspešne viedla exekúcia proti povinným a v konečnom dôsledku tento stav vyúsťoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného konania. Zákonodarcia túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorým zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia. V zmysle tohto osobitného zákona má súdny exekútor za splnenia zákonných predpokladov povinnosť oznámiť oprávneným vo svojom upovedomení, že *ex lege* došlo k zastaveniu týchto starých exekúcií. V rámci svojho včasného upovedomenia má súdny exekútor možnosť si uplatniť u oprávneného tzv. paušálne trov zastavenej exekúcie v presne stanovenej výške. Zákon č. 233/2019 Z. z. je teda vo vzťahu k Exekučnému poriadku úpravou *lex specialis*, ktorá osobitne upravuje tam stanovené situácie, a to vo vzťahu k ďalšiemu trvaniu exekučného konania, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov exekútora, ktorú rieši v porovnaní s Exekučným poriadkom osobitným spôsobom.

14. V danej veci išlo o tzv. starú exekúciu v zmysle jej zákonnej definície (§ 1 ods. 2), čo indikovalo aplikáciu zákona č. 233/2019 Z. z. Okolnosťou majúcou za následok zastavenie exekúcie priamo zo zákona malo byť uplynutie rozhodnej doby, teda doby 5 rokov od doručenia prvotného poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. Sťažovateľ, riadiac sa právnou úpravou, preto vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie. Exekučný súd s vydaním upovedomenia o zastavení exekúcie nesúhlasil, pretože podľa jeho názoru došlo k zániku práva (preklúzii) skôr než k uplynutiu rozhodnej doby, a preto mala byť exekúcia zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017.

15. O zhodných ústavných sťažnostiach sťažovateľa (čo sa týka rozsahu a dôvodov) rozhodli jednotlivé senáty ústavného súdu na základe odlišných právnych záverov, čo vyústilo do zjednotenia právnych názorov v pléne ústavného súdu podľa § 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Plénum ústavného súdu v uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2023 z 25. januára 2023 uviedlo, že preklúzia sama osebe na rozdiel od skutočností podľa zákona č. 233/2019 Z. z. nespôsobuje zastavenie exekúcie. Na skončenie exekúcie podľa Exekučného poriadku sa vyžaduje uznesenie súdu o jej zastavení. Inak povedané, exekúcia sa nezastavuje priamo vznikom dôvodu na zastavenie, teda zo zákona, ako to je podľa zákona č. 233/2019 Z. z., ale až rozhodnutím súdu. Do účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. však vo veci sťažovateľa nebolo o zastavení exekúcie rozhodnuté. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 233/2019 Z. z. už exekučný súd preto nemohol zastaviť exekúciu podľa Exekučného poriadku a mal aplikovať len pravidlá osobitných ustanovení zákona č. 233/2019 Z. z. Opačný právny názor je popretím účelu a zmyslu zákona č. 233/2019 Z. z. ako osobitného, pre tento prípad (zlyhania exekučného systému) prijatého zákona. V konaní o námietkach oprávneného proti upovedomeniu o zastavení starej exekúcie je úlohou exekučného súdu skúmať iba to, či v súlade s týmto zákonom došlo k zastaveniu starej exekúcie zo zákona, a nie to, či bol skôr daný dôvod na jej zastavenie podľa Exekučného poriadku. Na takúto úvahu nie je v zákone č. 233/2019 Z. z. žiaden normatívny základ.

16. S ohľadom na uvedené plénum ústavného súdu konštatovalo: „I. Právny názor, podľa ktorého dôvodom zrušenia upovedomenia o zastavení starej exekúcie na námietky oprávneného podľa § 7 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov je to, že už pred účinnosťou tohto zákona bol daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, nie je správny.

II. Samotné zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie však nie je porušením základných práv súdneho exekútora na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

17. V tejto súvislosti plénum ústavného súdu zdôraznilo, že právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu všeobecného súdu je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávnych princípov, teda či v rozhodnutí boli chránené základné práva sťažovateľa. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o ústavnej sťažnosti nie je pokračovaním konania na všeobecných súdoch (I. ÚS 140/2017).

18. Predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je len také jeho porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktorého nápravu nemožno dosiahnuť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v príslušnom procesnom kódexe (I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06).

19. Negatívny následok v podobe straty právnej istoty priznania sumy 35 eur s následnou právnou neistotou priznania odmeny a náhrady podľa § 197 ods. 1 a § 203 Exekučného poriadku je výlučne

následkom nesprávnej aplikácie podústavného práva, ktorý nepredstavuje nezvratný zásah do základných práv sťažovateľa, ktorý by nebolo možné korigovať následným rozhodnutím o zastavení konania podľa Exekučného poriadku s priznaním dokonca vyššej odmeny a náhrad. Inak povedané, nie je možné hovoriť o nezvratnom zásahu do základných práv sťažovateľa, ak bolo zrušené upovedomenie o zastavení starej exekúcie s priznaním náhrady sťažovateľovi vo výške 35 eur, no následným rozhodnutím o zastavení konania podľa Exekučného poriadku mu môže byť priznaná náhrada trov konania aj vo vyššej sume.

20. Keďže uznesením pléna ústavného súdu sú viazané jednotlivé senáty pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach (§ 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd naň v podrobnostiach odkazuje a s poukazom na v ňom uvedené závery ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 2. februára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu